

דף סה.

עין משפט ב.

יו"ד סימן רפז פעיף יד

יה. יח. אין עבד עברי נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג^ל, והיינו לקנות גופו לשאר דיני עבד, אבל היכא שקנה אותו השבאי למעשה ידיו כדינא דמלכותא כגון שנשבה במלחמה שמכרוהו גובי המס יכול הישראל לקנותו למעשה ידיו. ויכול לתת לרבו דמי שוויו או די מקנתו הפחות שבניהם^מ ויוצא ממנו גם ממעשה ידיו.

עין משפט ד.

אה"ע סימן מג פעיף ב

ב. המקדש קטנה יתומה או שיצתה מרשות אביה, יתבאר בסי' קנ"ח ובסי' קס"ט. ובספק אם הוא גדול או קטן הוי ספק קידושין.

אה"ע סימן קנה פעיף ב

ב. גיל המיאון בין שש שנים לבת עשר, ופחות משש אפי' שהיא נבונה ביותר ויודעת לשמור קידושיה א"צ מיאון^ז. ומבת עשר ומעלה אפי' סכלה ביותר^ח צריכה מיאון, ובין הגילים הנ"ל בודקים אותה אם יודעת לשמור קידושיה ולא רק כדרך אגוז ונוטלו הרי זו ממאנת. וי"א דכל זה בנישאת לדעת אחיה ואמה, אבל בלי זה א"צ מיאון^ע. וי"א דכל שהגיעה לעונת פעוטות צריכה מיאון^פ.

- ל. מברייטא בערכין דף כ"ט ע"א. ונלמד מהפסוק "עד שנת היובל יעבוד עמך".
- מ. וכל זמן שלא נתן מקנתו או שוויו מעשה ידיו לרבו הישראל, ואפי' שמעשה ידיו שווים יותר מדמי מקנתו או שוויו. כ"כ הש"ך בס"ק כ"ו.
- נ. מרמב"ם מגיטין ס"ד ע"ב וס"ה ע"ב וכרב הונא בר מנוח שם.
- ס. ולא בעושה מעשה שטות, אלא בחזקה שיודעת לשמור קידושיה, כ"כ הרמב"ם פ"ד ובב"ש.
- ע. מהגהות אלפסי.
- פ. ב"י בשם הריטב"א. וכתב הב"ש דנראה להחמיר להצריכה מיאון כהריטב"א מגיל הפעוטות.

עין משפט ה.

אה"ע סימן קמ"א פ"א ו
עין לעיל דף סד: עין משפט ה.ו.

עין משפט ו.

יו"ד סימן רל"ג פ"א

א. א. קטן בן י"ב שנה ויום אחד, וקטנה בת י"א ויום אחד, אם יודעים לשם מי נדרו ונשבעו נדריהם נדר ושבעתם שבועה^א, אע"פ שלא הביאו ב' שערות.

ובודקין כל שנת הי"ג לזכר ושנת הי"ב לנקבה^ב, אבל קודם שיהיה י"ב שנים לזכר וי"א שנים לנקבה אפי' יודעים לשם מי נודרים אינו נדר.

הגה: וגוערים בהם ומכין אותם שלא ילמדו לשונם בנדרים ושבועות, ואם זה דבר קל ואין בו עינוי נפש אומרים להם שיעמדו בנדרם ושבועתם כדי שלא ירגילו עצמם בזה.

א. ב. מיום י"ג שנים ויום אחד לזכר, ומיום י"ב ויום אחד לנקבה, אע"פ שאין יודעים לשם מי נודרים נדריהם נדר^ג.

עין משפט ז.

אה"ע סימן קמ"ז פ"א ד

ד. ד. קטנה מבת ג' שנים ויום אחד ומעלה ביאתה ביאה לכל דבר. ואם בא עליה יבם קנאה. אבל אינה חולצת עד שתהיה בת י"ב שנים ויום אחד^ד, ובדקה אח"כ ומצאוה שהביאה ב' שערות.

עין משפט זז.

הו"מ סימן רל"ה פ"א ט

ט. יא. במה דברים אמורים שבקרקעות אחרי שהגדיל ויודע בטיב משא

- צ. ממשנה בנדה דף מ"ה ע"ב, ומשמעות המשנה שם אפי' לא הביאו ב' שערות.
ק. ואפי' בדקום בתחילת השנה של שנת י"ג ונמצאו יודעים לשם מי נדרו, אח"כ בסוף השנה אינו נדר עד שיבדקום פעם אחרת. ש"ך מב"י.
ר. ואע"פ שלא הביאו ב' שערות. ש"ך.
ש. ממשנה נדה מ"ד ע"ב וכמסקנת הגמ' ביבמות דף ק"ה ע"ב, וכתב ה"ה אפי' בדיעבד אם חלצה לפני י"ב שנים ויום אחד חליצתה לאו כלום. ה"ה בפ"ב.

ומתן ממכרו ממכר רק בקרקע שלו **ת** שקנאו **א** או ניתנה לו במתנת בריא, אבל קרקע שירש מאביו או משאר מורישיו **ב** או ניתנה לו במתנת שכיב מרע **ג**, אין ממכרו ממכר עד שיהיה בן עשרים שנה שלימות **ד**, ויביא ב' שערות אבל קודם עשרים אפי' שהביא ב' שערות ויודע בטיב משא ומתן אין ממכרו ממכר, שמא ימכור בזול מפני שדעתו נוטה אחר המעות **ה**, ועדיין לא נתיישבה דעתו בדרכי העולם. ואחרי גיל עשרים והביא ב' שערות אפי' אינו יודע **ו** בטיב משא ומתן ממכרו ממכר גם בקרקעות שירש או קיבל במתנת ש"מ.

הגה: ולא כמו היש חולקין בזה שצריך גם יודע בטיב משא ומתן.

ת. מב"ב קנ"ו ע"א וברשב"ם ד"ה והלכתא כרב נחמן, וכ"כ התוס' שם בדף קנ"ה ע"א ד"ה מוכר.

א. פירוש שקנאה כשהיה קטן ע"י האופטרופוס שלו, או שקנאה כשהיה קטן בעצמו שיכול הוא לקנות קרקע כמ"ש בסעיף ד' שמיקרי זכות הוא לו. סמ"ע ס"ק ל"א. ומכאן הכריע בפעמוני זהב דה"ה אם בי"ד הגבו לו קרקע בחוב אביו דיכול למוכרה כשלו כיון שיכול למכור השטר חוב עצמו ע"ש.

ב. ב"ב קנ"ה ע"ב, ובגיטין ס"ה ע"א וברי"ף.

ג. דהוי כירושה שבא לו מאליו בלא מעות ובלא טירחא דניח נפשיה. סמ"ע ס"ק ל"ב. והוא מהטור מהרמ"ה.

ד. ולא אמרינן מקצת שנה כשנה כולה שעל זה אמרו בגמ' שתוך שנת כ' כלפני כ'. סמ"ע ס"ק ל"ג. וגם ברוב שנותיו הדין כן שצריך שיהיה בן ל"ו שנים, כמבואר בסעיף י"א, ולא ל"ה שנים ויום אחד שהוי כל"ו שנים.

אולם בפעמוני זהב סעיף י"א כתב דהכרעת הרמב"ם שיום אחד בשנת ל"ו מהני.

ה. משא"כ בקרקע שקנה הרי ראינו שניחא ליה בקרקע יותר ממעות וגם במתנה שטרח לפני הנותן עד שנתן לו. סמ"ע ס"ק ל"ד.

ו. כ"כ הר"י מיגש והביאו הב"י וכתב וכן עיקר והחולקים הם המפרשים בשם הגאונים. ובפעמוני זהב הביא שקטן שירש שררת ביהכנ"ס יש לה דין מטלטלין ומכירתו מכירה מזמן שיודע בטיב משא ומתן, וסיים וצ"ע לדינא על פחות מג' שנים.

ועוד כתב שם בפעמוני זהב דה"ה בבת יתומה שעשתה מחילה הן לאביה הן לאמה הן לשאר יורשים בנכסים דלא נידי הראוים לה הן מצד ירושת אביה או אמה לאו כלום עד שיעשה הדבר מדעת בי"ד של שלושה ובהסכמת הארוס או תגיע לעשרים שנה שלימות, וכ"כ בב"י דבין זכר בין נקבה ע"ש. ואולי אפשר ליישב מדוע הוצרכו לתקנה הא בלא"ה אין מעשיה כלום בקרקע שירשה, וי"ל שהיתה התקנה שאע"פ שדרך מתנה מהניא מתנתה כמבואר בסעיף י" בשו"ע, לכך תיקנו אותם חכמים שהביאם הפעמוני זהב דלא מהני מתנתה אלא על דעת בי"ד והארוס, או שתגיע לגיל עשרים שנה שלימות ודו"ק.

עין משפט ט.

אה"ע סימן קמא פ"ג

ג. ד. קטנה אע"פ שנישאת אינה יכולה למנות שליח לקבלה, אבל מקבלת גיטה אם הגיעה לעונת הפעוטות לדעת רש"י, או משעה שמבחינה בין אגוז ונוטלו לצרור להסוברים שגם לפני עונת הפעוטות.

עין משפט י.

ח"מ סימן קפח פ"ב

ב. ב. עושה אדם שליח איש או אשה ואפי' אשת איש^ז ואפי' עבד ושפחה^ח הואיל והם בני דעת וישנם במקצת מצוות, אבל מי שאינם בני דעת והם חרש שוטה וקטן^ט אינם נעשים שלוחים^י.

לפיכך השולח בנו קטן אצל חנוני ונתן בידו פונדיון שהוא שני איסרין ונתנו לחנוני ומדד לו באיסר שמן ונתן לו העודף איסר, והקטן איבד האיסר וגם השמן, החנוני חייב לשלם שלא שלחו אלא להודיעו ולא היה לו לשלח אלא עם בן דעת^כ.

אם פירש לחנוני שישלח לו עם הקטן פטור החנוני.

הגה: הצלוחית שהשליח נתן ביד הקטן לשים בה השמן, אם שברה הקטן בחזרתו פטור החנוני עליה אלא א"כ לקח אותה מיד הקטן ומדד בה

ז. אף דרשות אחרים עליה. סמ"ע ס"ק ב'.

ח. היינו כנענים, ודוקא בשליחות, אבל אינו יכול לזכות על ידם לאחרים הואיל וידם כיד המזכה הוה כעדיין ביד המזכה. סמ"ע ס"ק ג'.

ט. אם הנתן היה בריא בשעה שעשה שליח ואח"כ נשתטה המשלח במחלוקת הפוסקים, ברמב"ם פ"ב מגירושין הלכה ט"ו ועיין באבהע"ז סי' קכ"א.

י. אם שכר חש"ו לעשות לו קנין בהגבהה שהגביה ג' טפחים קנה, דכח פועל הוי ככח בעל הבית והוי כאילו החש"ו מגביה מכוחו של בעל הבית. וכן בחזקה הוי כאילו נעשה תיקון הבית ע"י כוחו של המשלח. ובמשיכה אם משך החש"ו לרשות בעל הבית מהני דהוי כנמשך ע"י כוחו של בעה"ב. אבל אם משכה החש"ו לרשות עצמו לא מהני דרשות פועל כשאינו בר שליחות אינו כרשות בעה"ב. וכן בהגבהה, אם הגביה פחות מג' לא קנה דאינו קונה רק מטעם ידו, וידו לא הוי אלא מטעם חצירו, וחצר מהלכת לא קנה. נתיבות ס"ק ה', מביאורים ס"ק א'.

כ. ודוקא בפונדיון הוא שחייב החנוני הואיל ונשאר בידו וצריך להחזירה לאב, והאיסר והשמן שהפסיד ביד הקטן של החנוני הן, שלא קנאו בעל הבית. אבל על הצלוחית פטור אף שלקחו החנוני למדוד בה לקטן, דאבידה מדעת היא, וה"ה אם החזיר הפונדיון ביד הקטן היה פטור מהפונדיון כמו בצלוחית. סמ"ע ס"ק ו'.

לאחרים ל והחזירה ליד הקטן. שאז הוי שואל שלא מדעת וגזלן הוא שחייב להחזירה בעצמו לבעלים.

עין משפט כ. אה"ע סימן קמא פ"ה ג
עיינ לעיל עין משפט ט.

עין משפט ל. אה"ע סימן קמא פ"ה מה

מה. השליח ששינה בטלה שליחותו. כגון שאמר לו תנהו לה במקום פלוני ונתנו לה במקום אחר אינה מגורשת, וה"ה אמר לו אל תתנהו לה "אלא" בעליה, או "אלא" ביד ימין, ונתנו לה בבית או ביד שמאל אינה מגורשת מ.

עין משפט מ. אה"ע סימן קמא פ"ה מז

מז. אמר לו הרי היא במקום פלוני אינו קפידא אלא מראה מקום הוא לו. אמר לשליח תנהו לה ביום פלוני אם נתנו בתוך הזמן אינו גט, לאחר הזמן הוי גט. אבל אמר לו תנהו לה "אלא ביום פלוני" גם אם נתנו לה לאחר הזמן אינו גט נ.

עין משפט נ.ס. אה"ע סימן קמא פ"ה מט

מח. אמרה לשליח קבל לי גיטי במקום פלוני הוי קפידא, אבל אמרה הבא לי גיטי במקום פלוני לא הוי קפידא, וכשר גם ממקום אחר.

ל. כך פירש הסמ"ע בס"ק ז' דאז הוי שואל שלא מדעת וגזלן הוא. ועל הצלוחית שמדד בה לאחרים חייב החנוני בה אף שפירש לו בעל הבית שישלח עם הקטן. כ"כ בביאורים ס"ק ב'.

מ. ממשנה ס"ה ע"א. ואם אמר לו בעליה, או ביד ימין לא מיקרי ששינה אלא דוקא אם אמר "אלא" בעליה או "אלא" ביד ימין שזה מראה על קפידא דאין טעם להקפיד בכגון דא, אבל באומר תנהו לה במקום פלוני בכל גוונא הוי קפידא אפי' שלא אמר אלא דהתם טעמא איכא שלא רצה במקום שילעזו עליו וכיו"ב, ט"ז.

נ. ממשנה ס' ע"א, רמב"ם מתוספתא.

עין משפט פ.

אה"ע סימן קמא פ"ה נ

נ. מט. אמרה התקבל לי גיטי בבבל ופעמים תמצאנו בדמשק, בכל מקום שימצאנו כשר, ובלבד שיגיע לבבל מקום שאמרה היא.

דף סה:

עין משפט א.ב.ג.

אר"ח סימן תט פ"ה י

י. יב. האומר לחברו צא וערב עלי בתמרים, והלך וערב לו בפירות אחרים, או אמר לו הנח ערובי במגדל והניחו במקום אחר אינו ערוב^פ, אבל אמר לו ערב עלי בסתם הרי זה ערוב.

עין משפט ד.ה.ו.ז.

אה"ע סימן קמא פ"ה טו

טו. טז. אמר שלחזה, תרכוה, שבקוה, כתבו אגרת ותנו לה. מהני שהם לשון גירושין^ע.

אבל אמר פטרוה, פרנסוה, עשו לה כדת, כנימוס, כראוי לא אמר כלום^פ. עזבוה, הוציאוה, התירוה, הניחוה, הועילו לה, כל הלשונות האלו הרי הם ספק.

עין משפט ז.ט.י.

אה"ע סימן קמא פ"ה טז

טז. יז. האומר כתבו גט לאשתי כותבים ואין נותנים עד שיאמר תנו, חוץ ממסוכן שקפץ עליו החולי מיד, והיוצא בשיירה למדברות, והיוצא בקולר אף על עסקי ממון, והמפרש בים^ז.

ס. ששינה מדעת משלחו ועקר השליחות.

ע. גיטין ס"ה ע"ב, כתב הרב המגיד בשם הראב"ד דבכולם צריך שיהיו עסוקין באותו ענין של גירושין, שאם לא כן אפי' בלשון גרשוה יש לפרש הוציאוה כמו גרש את האמה הזאת, כ"כ הב"ש.

פ. ולרש"י והר"ן גם לשונות אלו הם ספק, וצ"ע מדוע השו"ע פסק "דלא אמר כלום" ולא חשש לדעתם.

צ. מבתרא קס"ז ע"א. ועיין בב"י שדוקא אם קפץ עליו החולי מיד, אבל אם לא קפץ עליו מיד אין נותנים די"ל מדוע לא אמר לפני כן תנו אם דעתו לתת.